

Vergaderjaar 2024–2025

32 637

Bedrijfslevenbeleid

25 883

Arbeidsomstandigheden

36 450

**Regels omtrent de instelling van het
Adviescollege toetsing regeldruk (Instellingswet
Adviescollege toetsing regeldruk)**

Nr. 697

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN
WERKGELEGENHEID**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 mei 2025

De regels op het terrein van arbeidsomstandigheden beogen dat iedereen in Nederland gezond en veilig werkt en dat mensen niet ziek worden, geen arbeidsongeval krijgen en niet overlijden door hun werk. De Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet) bevat verplichtingen voor werkgevers en werknemers en beschrijft het toezicht op de naleving en handhaving hiervan. Deze regelgeving is grotendeels gebaseerd op EU-richtlijnen en ILO-verdragen. Daardoor houden bedrijven in andere landen zich aan dezelfde regels en ontstaat er binnen de Europese Unie (EU) een gelijk speelveld. Ook is hiermee het beschermingsniveau van werkenden geborgd.

Regels kunnen een goede uitvoering echter ook in de weg zitten. Onnodige regeldruk is één van de grootste ergernissen van ondernemers. De Kamerbrief over het «Actieprogramma Minder Druk Met Regels» van 9 december 2024 stelt daarom het volgende: «Met respect voor belangrijke beleidsdoelstellingen die met regelgeving worden nagestreefd, moeten regels werkbaar en passend zijn, zonder onnodige regeldruk».¹ Het gaat erom dat ondernemers minder druk ervaren van de regels die er zijn en nog zullen komen. Daarbij realiseert het kabinet zich dat het overgrote deel van onze regels afkomstig is vanuit de EU. Ook de Europese Commissie erkent het belang van het voorkómen van onnodige regeldruk.² Zelf zijn we hierop altijd kritisch in onze inbreng over Europese (wets)voorstellen.

Op het terrein van arbeidsomstandigheden wil ik hieraan bijdragen en regeldruk tegengaan en de beleefde regeldruk omlaag brengen. Waar mogelijk wil ik de regeldrukkosten verlagen en ervoor zorgen dat de

¹ Kamerbrief Actieprogramma Minder druk met regels, EZ, 9 december 2024, 32 637, nr. 660.

² Zie o.a. CSDDD – omnibus vereenvoudigingspakket Commissie wil minder administratieve rompslomp en een eenvoudiger ondernemingsklimaat - Europese Commissie.

regelgeving goed uitvoerbaar is. Daarmee lever ik een bijdrage aan de doelstelling van 20% minder onnodige regeldrukkosten voor negen sectoren die indicatief zijn voor het brede mkb uit de motie Kisteman³. Met goed werkbare regelgeving zijn we beter in staat om de doelen van de Arbowet en de missie van de Arbovisie 2040 te bereiken.

De opbouw van deze brief is als volgt:

- een korte terugblik op regeldruk op het terrein van arbeidsomstandigheden;
- mijn bijdrage aan het regeldruk-reductieprogramma van het kabinet. Ik trek hierin op samen met de Minister van Economische Zaken;
- de mogelijkheden om de beleefde regeldruk op het terrein van gezond en veilig werken te verminderen. Dit gaat zowel om aanpassingen van bestaande regelgeving als om het afzien van nieuwe regelgeving. Belangrijke randvoorwaarden zijn dat dit niet ten koste gaat van de bescherming van werkenden en dat het past binnen de internationale regelgeving;
- informatie over de motie Kisteman over het onderzoeken van een voor het mkb werkbare wijze voor het werken met gevaarlijke stoffen.⁴

Onlangs is het tweede SER-advies over Arbovisie 2040 uitgebracht. In de kabinetsreactie in het najaar zal ik aandacht besteden aan de relatie met regeldruk. Gelijktijdig met deze brief bied ik uw Kamer een Voortgangsbrief over de Arbovisie 2040 aan, evenals een Verzamelbrief over diverse arbogereleerde onderwerpen.

1. Vermindering van regeldruk in het verleden

De totstandkoming van regelgeving voor goede arbeidsomstandigheden van werknemers beslaat een zeer lange periode en houdt verband met de industriële ontwikkeling. Dit startte in 1874 met het Kinderwetje van Van Houten. In de loop van de jaren groeide het uit tot een wirwar aan regelgeving. Bij een eerste herordening werden al deze regels ondergebracht in een brede Arbeidsomstandighedenwet (1992). Deze bevatte nog steeds 38 besluiten met 1.200 bepalingen, 40 ministeriële regelingen, 200 P-bladen en 50 Voorlichtingsbladen. Rondom die periode begon een grote operatie om dit geleidelijk terug te brengen tot een overzichtelijker geheel. Sindsdien is er niet alleen één wet, maar ook één besluit, één regeling en enkele beleidsregels.

Met de Europese eenwording ontstonden ook Europese richtlijnen en de discussie over nationale koppen⁵. Mede in het kader van het Rijksbrede programma «Marktwerving, Deregulering en Wetgevingskwaliteit» (MDW) kwam rond 2002 een grondige doorlichting op mogelijkheden tot deregulering. Dit leidde in 2005 tot een geheel nieuwe gedereguleerde Arbowet, die volgens Actal⁶ significant bijdroeg aan de vermindering van de administratieve lasten. Nationale koppen werden alleen behouden bij zeer ernstig risico's, die konden leiden tot onherstelbare schade aan de gezondheid van werknemers. Waar mogelijk werden in deze wet middelbepalingen vervangen door doelbepalingen. Middelbepalingen zijn

³ Kamerstukken II 2024/25, 36 450, nr. 44. In deze motie wordt de regering opgeroepen om de onnodige regeldrukkosten voor de gehele sector van 9 indicatorbedrijven eind 2026 met 20% te hebben verminderd of concrete stappen te hebben gezet die met als gevolg vermindering van deze onnodige regeldrukkosten hebben.

⁴ Kamerstukken II 2024/25, 25 883, nr. 505.

⁵ In 1989 werd de Kaderrichtlijn veiligheid en gezondheid op het werk vastgesteld (89/391). Op het terrein van arbeidsomstandigheden bestaan 26 richtlijnen. 23 daarvan zijn gebaseerd op deze Kaderrichtlijn.

⁶ Actal, het Adviescollege toetsing administratieve lasten, is de voorloper van de ATR (de Adviescollege toetsing regeldruk) en bestond van 2000 tot 2017.

voorschriften hoe iets moest gebeuren. Bij doelbepalingen staat het te bereiken resultaat voorop; niet hoe je het bereikt. Werkgevers en werkenden konden daarover samen afspraken maken. In 2007 werd in een nieuwe scan op eventueel nog bestaande nationale koppen geconcludeerd dat er nog nauwelijks nationale koppen waren, met uitzondering van koppen die door politiek of sociale partners nadrukkelijk als wenselijk werden beschouwd. Dit bleek ook uit een nieuwe scan in 2012 en latere exercities. Het feit dat er weinig nationale koppen resteren, laat onverlet dat werkgevers regeldruk ervaren.

Zoals aangegeven zet ik erop in om de regeldruk omlaag te brengen. Overigens is onlangs aandacht geweest voor nationale koppen. In mei is een motie aangenomen vanuit de context van Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD) over het schrappen van nationale koppen.⁷

2. Bijdragen aan het regeldruk-reductieprogramma

Het kabinet presenteerde het regeldruk-reductieprogramma in de genoemde Kamerbrief van 9 december 2024. Mijn bijdrage hieraan op het terrein van arbeidsomstandigheden maakt onderdeel uit van de eerste tranche van dit programma⁸. Daarbij gaat het om drie bestaande trajecten. Deze zijn gericht op een beter werkbaar Arboregelgeving, op de totstandkoming van Risico-Inventarisatie en Evaluatie's (RI&E's) in het mkb en op het vervolgadvis van de SER over de Arbovisie 2040. Het SER-advies bestrijkt meerdere thema's, maar gaat ook in op de door mkb-bedrijven beleefde complexiteit van wet- en regelgeving op arbogebied.

2.1. Vergroten van de werkbaarheid van de Arboregelgeving met het Actieprogramma Arbo Actief!

Het verlagen van de beleefde regeldruk van de regelgeving op het terrein van arbeidsomstandigheden heeft voor mij prioriteit. SZW werkt hieraan langs een aantal sporen. Bij de introductie en actualisatie van regelgeving wordt getoetst op regeldruk. Er vindt een bedrijfseffectentoets (BET) plaats, inclusief een mkb-toets en een regeldruktoets. Er wordt advies gevraagd aan het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR) en de Nederlandse Arbeidsinspectie (hierna: Arbeidsinspectie) doet een uitvoerings- en handhavingstoets (U&H-toets). Ook wegen we vooraf zorgvuldig af of regelgeving nodig is.

Recent heeft een beleidsverkenning naar de ervaren knelpunten plaatsgevonden, inclusief een kwalitatief onderzoek uitgevoerd door Capgemini. Daaruit blijkt dat aanpassingen in de formulering en structuur van de regelgeving weinig impact zullen hebben op zowel de naleving door werkgevers als de beleefde regeldruk. De grootste impact op de naleving van de Arboregelgeving en de beleefde regeldruk, is te behalen door een betere informatievoorziening en door het aanbieden van toegankelijke kennis en concrete handvatten. De rapportage van het onderzoek is als bijlage toegevoegd aan deze brief. Daarom gaat SZW met werkgevers, de praktijk en diverse overheden in gesprek over een duurzame oplossing voor het vergroten van de werkbaarheid van de arboregelgeving, mede om daarmee bij te dragen aan de eerdergenoemde doelstelling van 20% minder onnodige regeldrukkosten voor negen indicatieve sectoren uit de motie Kisteman. We gaan ook in gesprek met de sociale partners.

⁷ Kamerstukken II, 2024/25, 21 501-02, nr. 3151. In deze motie wordt de regering verzocht alle bestaande nationale koppen (gold plaiting) uit de Nederlandse wetgeving te schrappen.

⁸ Kamerstukken II 2024/25, 32 637, nr. 660, p. 4.

In 2025 zet SZW zich in voor een duurzame samenwerking om informatie over gezond en veilig werken werkbaar te maken voor werkgevers en werkenden en andere betrokkenen. Het beoogde eindresultaat is een gezamenlijk meerjarig Actieprogramma *Arbo Actief!* Dit actieprogramma is erop gericht dat werkgevers en werkenden beschikken over de benodigde kennis, gemotiveerd zijn en voldoende handelingsperspectief hebben om de arboregels goed toe te passen. Hiermee wil ik een blijvende gedragsverandering bereiken bij werkgevers en werkenden. We verwachten hiermee de werkbaarheid van de Arboregelgeving te kunnen vergroten.

We werken hierbij nauw samen met het Regeldruk-reductieprogramma van het Ministerie van EZ. Zo zullen SZW en EZ hierover gezamenlijk gesprekken organiseren met werkgevers en werkenden en de praktijk.

2.2. Vergroten kwantiteit en kwaliteit RI&E in het mkb

Werkgevers zijn op grond van de Arbeidsomstandighedenwet en een Europese richtlijn verplicht hun arborisico's vast te leggen in een RI&E. Een kwalitatief goede RI&E vormt de basis voor een goed arbobeleid en gaat samen met gezond en veilig werken in de praktijk.⁹ Veel mkb-bedrijven ervaren regeldruk rondom de RI&E-verplichting. Vanuit het meerjarenprogramma Impuls RI&E (2020–2023) zijn samen met de eindgebruikers instrumenten en ondersteuning beschikbaar gesteld om het maken van een RI&E te vergemakkelijken. Dat betreft de app «Route naar RI&E» en de «Routeplanner». De bereikte werkgevers hebben baat bij deze ontwikkelde instrumenten. Toch laat het recente mkb-onderzoek zien dat nog veel ondernemers uit het mkb het opstellen van een RI&E ingewikkeld en kostbaar vinden. Zij weten niet goed hoe ze aan deze wettelijke verplichting kunnen voldoen. Ook bestaan er veel misverstanden over de toetsing van de RI&E.¹⁰

De voortgangsbrief over de «Arbovisie 2040» geeft een volledig overzicht van mijn vervolgacties om ondernemers verder op weg te helpen. Ook geef ik daarin aan wat ik doe om de ervaren regeldruk voor het mkb van de RI&E verder te verminderen. Daarbij gaat het onder meer om een start-RI&E en het stimuleren van meer erkende branche-RI&E's voor bedrijven met minder dan 25 werknemers. Ook inventariseer ik of de aanpak in andere EU-landen voor het mkb minder regeldruk in Nederland kan opleveren. Daarnaast bespreek ik de verdere uitwerking van de motie van het lid Kisteman c.s. over vereenvoudiging van de RI&E¹¹ en de motie van het lid Flach c.s.¹² over de toetsing van de RI&E. Beide moties hebben als doel een vermindering van de regeldruk. Ook hiermee lever ik een bijdrage aan de eerder genoemde doelstelling van 20% minder onnodige regeldrukkosten voor de negen sectoren uit de motie van het lid Kisteman.

⁹ Arbo in bedrijf 2022-2023 | Rapport | Nederlandse Arbeidsinspectie

¹⁰ Regeldruk MKB-indicatorbedrijven in zes sectoren, overkoepelend rapport, 2023, SIRA Consulting en Regeldruk MKB-indicatorbedrijven in drie sectoren, overkoepelend rapport, 2025, KPMG.

¹¹ Kamerstukken II 2024/25, 25 883, nr. 506. Deze motie vraagt om te verkennen hoe de RI&E-verplichting in Nederland vereenvoudigd kan worden, en daarbij de mogelijkheid van het uitzonderen van organisaties tot 25 werknemers van de schriftelijke RI&E nadrukkelijk te betrekken.

¹² Kamerstukken II 2024/25, 25 883, nr. 508. In deze motie wordt opgeroepen de RI&E door maximaal één kerndeskundige te laten toetsen en te verkennen welke vervolgstappen kunnen worden gezet om de regeldruk te verminderen en minder belastende alternatieven, waaronder afschaffing van de toetsverplichting, in kaart te brengen.

3. Verdere stappen om de regeldruk te verminderen

De hiervoor genoemde mogelijkheden om de regeldruk te verminderen richten zich met name op de werkbaarheid van de bestaande regelgeving. Daarnaast heb ik gekeken naar mogelijkheden om regeldruk te verlagen door een aanpassing van de bestaande regelgeving of door af te zien van nieuwe regelgeving. Dit betreft:

- Aanpassing van bestaande regelgeving:
 - Liftboek in lift
 - Hittestress
 - Veiligheid tankschepen en gevaarlijke stoffen
- Afzien van nieuwe regelgeving:
 - Testen op alcohol- en drugsgebruik
 - Melden van onveilige en ongezonde situaties door bedrijfsartsen

In de gelijktijdig verzonden Voortgangsbrief ga ik daarnaast in op mijn voornemen om zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) niet onder de werking van de Arbeidstijdenwet te brengen. Ook bespreek ik in deze brief de voortgang van de asbestregelgeving. Zoals toegezegd tijdens het Commissiedebat Gezond en veilig werken op 26 september 2024, ben ik daarbij ook ingegaan op de gevolgen voor regeldruk.

3.1. Aanpassing regelgeving om een digitaal liftboek mogelijk te maken

De Europese liftenrichtlijn (2014/33/EU), die is geïmplementeerd in het Warenwetbesluit liften 2016, bepaalt dat bij elke lift instructies aanwezig moeten zijn. Dit bevat in elk geval de volgende documenten:

- de voor normaal gebruik benodigde tekeningen en schema's;
- de gegevens voor onderhoud, inspectie, reparatie, periodieke controle en de hulpverlening;
- het liftboek met de reparaties en periodieke controles.

Elke lift gaat dus vergezeld van de instructies, waaronder een liftboek. Het liftboek moet door diverse partijen altijd te raadplegen zijn. Het is momenteel een papieren document dat in de machinekamer van de lift te vinden is. De installateurs, onderhoudsbedrijven en keuringsinstanties hebben ook een eigen digitaal systeem waarin zij alle informatie registreren. Die informatie vormt ook onderdeel van het papieren liftboek.

Met een digitaal liftboek kunnen de partijen effectiever en efficiënter werken en ervaren ze minder regeldruk. Ze kunnen zich bijvoorbeeld beter voorbereiden op onderhoudswerk en er is onderhoud op afstand mogelijk in geval van een software update of bij een lifttest. Bovendien past dit bij de nieuwste technologische ontwikkelingen. Dit maak ik mogelijk met een wijziging van het Warenwetbesluit liften 2016, die ik rond de zomer van 2026 zal publiceren. De wijziging kan dan op 1 januari 2027 in werking treden. De sector heeft al een digitaal liftboek en zal hierin de komende tijd meer informatie opnemen zoals de keuringsinformatie (datum keuring, nieuwe keuringsdatum, aandachtspunten en reden van afkeuring) en de technische informatie over installatie en onderhoud.

3.2. Aanpassing regelgeving op het terrein van hittestress

Klimaatverandering leidt tot meer extreme weersomstandigheden. Dit betekent meer hitte, zowel qua frequentie als intensiteit. Voor werknemers kan dit leiden tot gezondheidsklachten bijvoorbeeld uitputting door hitte en hitteberoerte. Ook is een negatieve impact mogelijk op cognitieve functies (concentratievermogen, coördinatie en reactiesnelheid) die gevolgen kunnen hebben voor veilig werken. Los van hittestress, kan het werken in de zon buiten huidkanker veroorzaken, als er geen goede

bescherming is.¹³ Hittestress geldt zowel voor werken buiten als binnen, bijvoorbeeld bij het werken in een productiehhal met hete ovens.

In de verzamelbrief van 18 juni 2024 (Kamerstuk 25 883, nr. 495) is het risico van hittestress besproken. Conclusie is dat dit risico blijvend aandacht vraagt, gezien de klimaatverandering, ook in internationaal verband. We blijven de ontwikkelingen op dit terrein daarom volgen. Als hittestress in een bedrijf een risico is, moeten werkgevers maatregelen nemen om hun werknemers daartegen te beschermen.¹⁴ In mei 2024 heeft de Nederlandse Arbeidsinspectie (hierna: Arbeidsinspectie) een verkenning uitgebracht over hittestress.¹⁵ Daarin wijst de Arbeidsinspectie erop dat het eerste lid van artikel 6.1 van het Arbeidsomstandighedenbesluit niet duidelijk is over factoren die van invloed zijn op de ervaren temperatuur tijdens het werken. Ook signaleert de Arbeidsinspectie een tegenstrijdigheid in de regelgeving bij het toepassen van de arbeidshygiënische strategie.¹⁶ In de Verzamelbrief van 18 juni 2024 wordt daarom een aanpassing van deze artikelen aangekondigd. Op dit moment werk ik daaraan. Daarbij voer ik een verduidelijking door in het eerste lid, opdat werkgevers weten met welke factoren zij rekening kunnen houden om hun werknemers adequaat te beschermen. Het tweede lid is in strijd met artikel 3 van de Arbowet op het terrein van toepassing van de arbeidshygiënische strategie. Daarom heb ik besloten dit lid te laten vervallen. Omdat de regelgeving op dit moment tegenstrijdig is, vindt er momenteel geen handhaving plaats op dit lid, om aperte onbillijkheden te voorkomen. De Arbeidsinspectie is schriftelijk gevraagd hieraan opvolging te geven. Met deze aanpassingen verduidelijk ik de regelgeving en neem ik een interne tegenstrijdigheid in de regelgeving weg. Resultaat is een beter werkbaar regelgeving en daardoor minder regeldruk.

3.3. Aanpassing regelgeving voor tankschepen met gevaarlijke stoffen

Tankschepen kunnen worden gebruikt voor het vervoer van vloeistoffen en gassen waar brand- of ontplofingsgevaar kan plaatsvinden. Werkzaamheden aan, op of in tankschepen, zoals onderhouden, verbouwen, herstellen en slopen, vormen een risico voor de veiligheid en gezondheid van werkenden. De huidige arbeidsomstandighedenregelgeving voor het verrichten van werkzaamheden aan en op tankschepen sluit niet aan op de technische ontwikkelingen in de scheepvaart. Zo wordt Liquefied Natural Gas (LNG) niet alleen vervoerd, maar ook gebruikt als voorstuwingsbrandstof. Dit was ten tijde van het formuleren van de regelgeving niet voorzien.

Doordat de huidige arbeidsomstandighedenregelgeving verouderd is, ervaren de markt- en branchepartijen in de scheepvaartsector een verhoogde regeldruk. Het is wenselijk dat deze regelgeving wordt geactualiseerd. SZW werkt hiervoor samen met toezichthouders, markt- en branchepartijen in de scheepvaartsector om de arbeidsomstandighedenregelgeving toekomstbestendig te maken. Dit zorgt voor duidelijke en

¹³ Zie het onderzoek «Bijdragen van beroepsmatige blootstellingen aan kanker in Nederland» van TNO. Hierin wordt geconstateerd dat jaarlijks minstens 7000 Nederlanders kanker krijgen door blootstelling aan schadelijke stoffen of uv-straling op het werk.

¹⁴ Dit is geregeld in artikel 6.1. van het Arbobesluit. Hierin staat onder meer dat rekening houdend met de aard van de door de werknemers verrichte werkzaamheden en de fysieke belasting die daarvan het gevolg is, de temperatuur op de arbeidsplaats geen schade mag veroorzaken aan de gezondheid van de werknemers.

¹⁵ Arbeidsinspectie (mei 2024), Verkenning hittestress.

¹⁶ De arbeidshygiënische strategie geeft de volgorde aan waarin een bedrijf maatregelen moet treffen om ervoor te zorgen dat het werk zo gezond en veilig mogelijk kan worden gedaan. Dit wordt vaak de STOP-strategie genoemd: substitutie, technische maatregelen, organisatorische maatregelen en persoonlijke beschermingsmiddelen.

werkbare regels voor de betrokkenen en een afname van de ervaren regeldruk.

3.4. Afzien van regelgeving: geen testen op alcohol- en drugsgebruik door werkgevers

In het najaar 2024 is een onderzoek afgerond, waarin is nagaan in hoeverre het onder invloed zijn van alcohol en drugs op de werkvloer voor veiligheidsproblemen zorgt en of alcohol- en drugstesten kunnen bijdragen aan het verhogen van de veiligheid. De belangrijkste conclusie van dit onderzoek is dat er slechts een zeer beperkt aantal incidenten bekend is, waarbij werkgevers en collega's een direct verband leggen tussen werkzaam zijn onder invloed van alcohol of drugs en ongevallen of veiligheidsproblemen. Dit speelt in minder dan 2% van de organisaties. Het testen op gebruik van alcohol en drugs zal daarom waarschijnlijk voor de meeste organisaties geen of een minimale veiligheidswinst opleveren.

Mede op basis van de uitkomsten van het onderzoek, heb ik besloten geen wettelijke grondslag te creëren voor het testen van werkenden door werkgevers op het gebruik van alcohol of drugs. Ik zie om meerdere redenen onvoldoende onderbouwing voor een wettelijke grondslag. Dit licht ik verder toe in mijn beleidsreactie op het onderzoek in de Verzamelbrief. Een wettelijke grondslag voor AD-testen zou met de nodige waarborgen en voorwaarden gepaard moeten gaan om de inbreuk op de grondrechten van werkenden zover mogelijk te beperken. Gelet op de bestaande zeer strikt gereguleerde mogelijkheid voor bijvoorbeeld piloten en machinisten, betekent dit een aanpassing van het strafrecht en de inzet van speciale opsporingsambtenaren. Als bedrijven zouden willen testen, zou deze noodzakelijke strikte regulering daarom in de praktijk veel vergen van bedrijven. Hoewel het niet het hoofdargument is, vind ik het een bijkomend voordeel dat de regeldruk niet op deze wijze oploopt voor de bedrijven die hiermee zouden werken.

3.5. Afzien van regelgeving: het melden van onveilige en ongezonde situaties door bedrijfsartsen bij de Arbeidsinspectie

Iedereen kan meldingen over onveilige en ongezonde situaties op de werkvloer doen bij de Arbeidsinspectie. De SER adviseerde in zijn advies over de Arbovisie 2040 een onderzoeksplicht voor de Arbeidsinspectie als een bedrijfsarts of andere kerndeskundige zo'n melding doet. Op grond van de Arbowet moet de Arbeidsinspectie al opvolging geven aan een melding of verzoek van een vakbond of de personeelsvertegenwoordiging in een bedrijf. In de kabinetsreactie op het SER-advies werd daarop een voorstel voor regelgeving aangekondigd, opdat voor meldingen of verzoeken door de bedrijfsarts en andere kerndeskundigen een vergelijkbare werkwijze gaat gelden als bij een melding of verzoek door een vakbond of de personeelsvertegenwoordiging.

Een uitwerking hiervan was opgenomen in de Verzamelwet 2025. In reactie hierop heeft de Arbeidsinspectie bij de Toezichtbaarheidstoets echter verzocht om de onderzoeksplicht te heroverwegen. Mede op basis van de uitkomsten van deze toets, heb ik besloten af te zien van een wettelijke onderzoeksplicht. Dit licht ik verder toe in de Voortgangsbrief over de Arbovisie 2040. Van belang hierbij is dat in de uitvoeringspraktijk van de Arbeidsinspectie al is geregeld dat meldingen van bedrijfsartsen en kerndeskundigen die gaan over ongezonde of onveilige arbeidsomstandigheden een serieuze opvolging krijgen. Naar mijn oordeel is een wettelijke onderzoeksplicht daarom overbodig. Het afzien van deze regelgeving voorkomt bovendien regeldruk voor de Arbeidsinspectie en regeldrukkosten en ervaren regeldruk van bedrijven, omdat niet elke

melding automatisch tot opvolging door de Arbeidsinspectie bij een werkgever hoeft te leiden.

4. Motie registratie gevaarlijke stoffen/werkbare wijze mkb

Op 6 november 2024 nam uw Kamer een motie aan van het lid Kisteman (VVD) over het onderzoeken van een voor het mkb werkbare wijze voor het werken met gevaarlijke stoffen.¹⁷ De motie geeft aan dat de Arbeidsinspectie kleine werkgevers als schilders en kappers een rapportage- en analyseverplichting tot op componentenniveau oplegt, en noemt dit een onwerkbaar nationale kop. Daarbij verwijst de motie naar de Europese REACH-verordening¹⁸ die aan producenten van gevaarlijke stoffen Veiligheidsinformatiebladen (VIB's) voorschrijft. De motie refereert aan de werkwijze van arbeidsinspecties in andere EU-lidstaten. Deze landen zouden de toepassing van VIB's toereikend achten voor sectoren die werken met producten met gevaarlijke stoffen. Gevraagd wordt om de toezichtspraktijk uit de andere EU-lidstaten te betrekken bij de uitwerking van de motie.

4.1. Regelgeving

Conform Europese regelgeving dient de werkgever een RI&E op te stellen. De EU-Richtlijn (98/24/EG) bevat wettelijke verplichtingen voor het inventariseren van gevaarlijke stoffen als verbijzondering van de algemene RI&E-plicht. In de RI&E moet voor gevaarlijke stoffen «de aard, de mate en de duur van de blootstelling» worden beoordeeld om de risico's voor de gezondheid van werknemers te bepalen. De werkgever moet hierbij aandacht besteden aan de identiteit en risico's van de betrokken stoffen en de blootstelling beoordelen. Op basis van deze beoordeling stelt de werkgever passende preventiemaatregelen op.

Een product kan bestaan uit meer dan één gevaarlijke stof (een mengsel). Om de aard, mate en duur van de blootstelling van zo'n product te beoordelen, moet daarom naar iedere stof (oftewel component) in het product worden gekeken. Dit geldt voor het bepalen van de blootstelling en het bepalen van de gevaars-eigenschappen. In de beoordeling van het risico van blootstelling aan gevaarlijke stoffen moet vervolgens getoetst worden aan grenswaarden. In artikel 4.2 van het Arbeidsomstandighedenbesluit zijn al deze verplichtingen geïmplementeerd. Om een adequate blootstellingsbeoordeling te doen is het gelet op de Europese en Nederlandse regelgeving nodig om de verschillende componenten van gevaarlijke stoffen op de werkplek te identificeren. De genoemde verplichtingen gelden in alle EU-landen. Er is geen sprake van een nationale kop. De Arbeidsinspectie houdt toezicht en handhaaft zo nodig op deze verplichtingen.

4.2. Veiligheidsinformatieblad (VIB)

Een VIB is een document met informatie over de risico's van een gevaarlijke stof of preparaat en aanbevelingen voor het veilig gebruik ervan op het werk. Het bevat alle eigenschappen van het product: van de gevaren en de chemische samenstelling tot informatie over beschermingsmiddelen, veilig gebruik, transport en afvoer. De informatie uit het VIB kan helpen bij de inventarisatie en beoordeling van de blootstelling aan gevaarlijke stoffen uit het betreffende product, en de selectie van geschikte beheersmaatregelen. Volgens de regelgeving volstaat alleen een VIB niet om invulling te geven aan de RI&E-verplichting voor

¹⁷ Kamerstukken II 2024/25, 25 883, nr. 505.

¹⁸ REACH-verordening EG nr. 1907/2006.

gevaarlijke stoffen. Om de aard, mate en duur van de blootstelling te kunnen beoordelen, moet altijd worden gekeken naar de specifieke omstandigheden en de blootstelling van medewerkers in het bedrijf.

4.3. Eerste beelden handhavingsbeleid andere EU-lidstaten

Er is een uitvraag gedaan bij EU-lidstaten over de inventarisatie van gevaarlijke stoffen door werkgevers in het kader van de risicobeoordeling. Uit een eerste analyse blijkt dat mkb-bedrijven in veel lidstaten moeite ervaren met het opstellen van een RI&E voor gevaarlijke stoffen. Redenen zijn onder meer:

- een laag bewustzijn dat men werkt met gevaarlijke stoffen,
- moeite met het begrijpen van de regelgeving op dit gebied of
- moeite met de uitvoering daarvan (bijvoorbeeld het niet opnemen van alle stoffen in de RI&E of de correcte uitvoering van blootstellingsmetingen).

Het VIB wordt vaak genoemd als informatiebron voor de inventarisatie van gevaarlijke stoffen. Over de handhaving geven toezichthouders van de EU-lidstaten aan dat zij controleren of een RI&E is opgesteld voor de aanwezigheid van en blootstelling aan gevaarlijke stoffen. Als blijkt dat gevaarlijke stoffen aanwezig zijn wordt specifiek gekeken, bijvoorbeeld naar de beoordeling van de blootstelling van bepaalde groepen werknemers, of naar de effectiviteit van beheersmaatregelen. Veel landen noemen het belang van het opnemen van alle stoffen in de RI&E, ook voor stoffen die tijdens het proces worden gevormd. Lidstaten hebben voorbeelden gegeven van tools die het mkb kan gebruiken bij het opstellen van de RI&E. Sommige lidstaten bieden zelf tools aan (bijvoorbeeld een format voor de inventarisatie van gevaarlijke stoffen). Andere lidstaten wijzen op tools die ontwikkeld zijn door brancheorganisaties of op commerciële instrumenten. Nederland wijkt hierin niet af van de andere landen. In Nederland ondersteunen we mkb-bedrijven bijvoorbeeld met de Route naar RI&E. Dit instrument bevat een aparte module voor de inventarisatie van gevaarlijke stoffen. De tool «zelfinspectie» van de Arbeidsinspectie helpt werkgevers om de risico's voor het werken met gevaarlijke stoffen te inventariseren, te beoordelen en maatregelen erop af te stemmen en de aanpak te borgen in de organisatie.¹⁹

4.4. In de praktijk

In de motie wordt specifiek gerefereerd aan de kappers- en schildersbranche. Uit een gesprek met de brancheorganisatie van de schilders blijkt dat met name kleinere werkgevers de inventarisatie van gevaarlijke stoffen niet eenvoudig vinden en ervaren als een administratieve last. Brancheverenigingen kunnen mkb-werkgevers ondersteunen bij het opstellen van de RI&E gevaarlijke stoffen en te nemen maatregelen. In de praktijk gebeurt dat ook. Zo geeft de schildersbranche aan dat zij een blootstellingstool hebben laten ontwikkelen die door TNO gevalideerd is. Met de tool kunnen gevaarlijke stoffen worden geïnventariseerd en de aard, mate en duur van de blootstelling bepaald worden. Tevens helpt de tool met het vervangen van de meest schadelijke producten en het kiezen van geschikte beheersmaatregelen. De brancheorganisatie geeft aan dat de tool de VIB's gebruikt als input en daarmee afhankelijk is van de informatie die in de VIB's wordt gegeven.

Deze informatie is volgens de branchevereniging van de schilders niet altijd makkelijk toegankelijk. Het lezen en interpreteren van VIB's is niet eenvoudig. De brancheorganisaties hebben hierover op 25 juli 2024 een

¹⁹ Werken met gevaarlijke stoffen | Zelfinspectie door de Nederlandse Arbeidsinspectie

brief aan SZW gestuurd. Het is bijvoorbeeld niet altijd duidelijk in welke situaties bepaalde risicobeheersmaatregelen moeten worden gebruikt. Dit maakt het moeilijker voor werkgevers om een RI&E voor gevaarlijke stoffen te baseren op de informatie uit VIB's. Onduidelijke informatie over de juiste beheersmaatregelen in het VIB is door Nederland eerder al meegegeven in de consultatie van de REACH-verordening die in 2022 heeft plaatsgevonden. De herziening van REACH wordt dit jaar verwacht. Ik zal dan opnieuw aandacht vragen voor verbeteringen aan VIB's, in samenwerking met de Minister van IenW.

Verder wil ik bekijken hoe ik het voor mkb-bedrijven makkelijker kan maken om te voldoen aan de nadere voorschriften voor de RI&E bij gevaarlijke stoffen. Daarbij sluit ik aan op de uitwerking van de motie «vereenvoudiging RI&E» (Flach/Kisteman²⁰). In de voortgangsbrief over de «Arbovisie 2040» staat een volledig overzicht van mijn vervolgacties om ondernemers verder op weg te helpen met de RI&E. In die acties besteed ik gerichte aandacht aan de ondersteuning bij de registratie en beoordeling van blootstelling aan gevaarlijke stoffen. Ik wil mogelijkheden verkennen voor de kwaliteitsverbetering van branche-RI&E's en arbocatalogi.

5. Tot slot

Met de regelgeving op het terrein van arbeidsomstandigheden wil ik bereiken dat iedereen in Nederland gezond en veilig werkt en dat mensen niet ziek worden, geen arbeidsongeval krijgen of overlijden door hun werk. Deze regelgeving is dus belangrijk voor de bescherming van werkenden. Tegelijkertijd kunnen regels een goede uitvoering ook in de weg zitten. Met een goed werkbaar regelgeving kunnen we de doelen van de Arbowet en de missie van de Arbovisie 2040 beter bereiken. In deze brief beschrijf ik daarom mijn bijdragen aan het regeldrukreductieprogramma van het kabinet en mijn daarop aanvullende beleid om de beleefde regeldruk op het terrein van gezond en veilig werken te verminderen.

Mijn werk op dit terrein is nog niet afgerond. Uw Kamer heeft na het Commissiedebat van 26 september 2024 diverse moties ingediend, gericht op een vermindering van regeldruk.²¹ Ik houd u op de hoogte van de uitwerking daarvan. De regelgeving moet beter werkbaar worden, opdat ondernemers de regels beter kunnen naleven en de realisatie van de doelen van de Arbovisie 2040 dichterbij komt.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J.N.J. Nobel

²⁰ Motie van het lid Kisteman c.s. over een vereenvoudiging van de RI&E-verplichtingen en de mogelijkheid om organisaties tot 25 werknemers uit te zonderen van de schriftelijke RI&E.pdf

²¹ Het betreft de motie Kisteman over een voor het mkb werkbaar wijze omgaan met gevaarlijke stoffen, de motie Kisteman over de vereenvoudiging van de RI&E en de motie Flach over de toetsing van de RI&E. Kamerstukken II 2024/25, 25 883, nr. 505; Kamerstukken II 2024/25, 25 883, nr. 506; Kamerstukken II 2024/25, 25 883, nr. 508.